

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

“Tasdiqlayman”

O'quv ishlari bo'yicha
prorektor R. Jumayev
2023 yil “ ” avgust

JAHON TARIXI

(Yangi davr: Osiyo va Afrika mamlakatlari)

FANIDAN SILLABUS

Kunduzgi bo'lim uchun

Bilim sohasi: 100000 – Gumanitar soha

Ta'lim sohasi: 120000 – Gumanitar fanlar

Ta'lim yo'nalishi: 70220301 - Tarix (yo'nalishlar va faoliyat turi bo'yicha)

Buxoro – 2023

MODUL/FAN SILLABUSI TARIX FAKULTETI
60220300 - Tarix (mamlakatlar va yo'nalishlar bo'yicha)

Fan nomi:	Jahon tarixi (Yangi davr: osiyo va afrika mamlakatlari)
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	OAYDT1312
Yil:	3
Semester:	5
Ta'lim shakli:	kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	60
Ma'ruza:	30
Amaliy mashg'ulotlar:	-
Labaratoriya mashg'ulotlari:	-
Seminar:	30
Mustaqil ta'lim:	60
Kredit miqdori:	10
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)

FM 1	<p>Jahon tarixi bo'yicha chuqur bilimlarga ega bo'lish talabalarning dunyoqarashini kengaytirish yo'lidagi eng samarali vosita sifatida ahamiyatlidir. Qolaversa, mamlakatimiz hamkorlik qilayotgan davlatlarning rivojlanish darajasini, xalqlarning mentaliteti, urf-odatlarini, madaniyatini tushunib yetish uchun ham jahon tarixi fanining beqiyos ahamiyatini tan olish kerak.</p> <p>Dunyo xalqlarining ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy, madaniy va etnik evolyusiyasining asosiy bosqichlari, hamda yo'nalishlari haqida talabalarga har tomonlama bilimlar berish.</p>
-------------	---

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

1	Ibtidoiy jamiyat tarixi (IJT1404)
2	Qadimgi dunyo tarixi
3	O'rta asrlar tarixi
4	Jahon tarixi 2.
Ta'lim natijalari (TN)	

TN 1	Osiyo afrika mamlakatlari paydo bo'lishi, rivojlanishi, inqirozi bilan bog'liq jarayonlarni umumiy qonuniyatlarini, sabablarini, sivilizatsiyalarni harakatlantiruvchi omillari haqida bilimlarga ega bo'lishlari kerak;
TN 2	Osiyo va afrika mamlakatlarida yangi davrning boshlanishi, ishlab chiqaruvchi xo'jalik turlarining tarqalishi jarayonlar tarixini bilishlari lozim;
TN3	Xitoy, Yapon tarixining o'ziga xos xususiyatlari, qo'shni mamlakatlarga ta'siri haqidagi bilimlarga ega bo'lishlari lozim;
TN	Zamonaviy sivilizatsion jarayonlar, ommaviy madaniyat, sivilizatsion tahdidlar, umuminsoniy, axloqiy qadriyatlarini targ'ib qila bilishi kerak
Ko'nikmalar jihatidan:	
TN 5	Jahon tarixi davrining xususiyatlar, xunarmandchilikning qishloq xo'jaligidan ajralishi, ishlab chiqaruvchi kuchlarning o'sishi, feodal shaharlarning paydo bo'lishi, rivojlanishi, tovar-pul munosabatlari, feodal jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy, madaniy va diniy hayotidagi o'zgarishlarni bilishi kerak;
TN 6	feodal jamiyatning rivojlanib, o'zining eng xususiyatlarini yo'qotishi va o'z o'mini yangi iqtisodiy munosabatlarga bo'shatib berishi, kapitalistik ishlab chiqarish munosabatlarining vujudga kelishini to'g'ri tushunish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak;
TN 7	talaba jahon tarixining (qadimgi sharq, qadimgi yunoniston va rim, ilk va so'nggi o'rta asrlar, Osiyo va Afrika, yevropa va Amerika davlatlari) davrida ro'y bergan ishlab chiqarishning yangi ilg'or munosabatlariga o'tish uchun bevosita shart-sharoit vujudga kelganini tahlil qilish, yangi ishlab chiqarish munosabatlari bilan bog'liq bo'lgan xalq ommasining eski feodal tuzumidan noroziligi, milliy-ozodlik harakati, yevropa miqyosida birinchi marta g'alaba qilgan burjua inqilobi, yangi burjua davlatining tashkil topishi, rivojlanishi, yevropa xalqlarining yangi davrga o'ta boshlashi. Jamiyat taraqqiyoti bosqichlari jarayoni malakalariga ega bo'lishi kerak.
Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli (M)	
M 1	Yaponiya yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
M 2	Xitoy yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
M 3	Hindiston yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
M 4	Eron yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
M 5	Afg'oniston yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
M 6	Usmoniylar imperiyasi (Turkiya) yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
M 7	Koreya yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.

M 8	Mo'g'uliston yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
M 9	Misir yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
M 10	Usoniylar Suriyasi yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
M 11	Arabiston yarimoroli mamlakatlari yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
M 12	Janubi-Sharqiy Osiyo mamlakatlari yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
M 13	Shimoliy Afrika mamlakatlari yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
M 14	Janubiy Afrika yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
M 15	Efiopiya yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari. Mustamlaka Afrikasi
A 1	Yaponiya yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari. Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)
A 2	Xitoy yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
A 3	Hindiston yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
A 4	Eron yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
A 5	Afg'oniston yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
A 6	Usoniylar imperiyasi (Turkiya) yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
A 7	Koreya yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
A 8	Mo'g'uliston yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
A 9	Misir yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
A 10	Usoniylar Suriyasi yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
A 11	Arabiston yarimoroli mamlakatlari yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
A 12	Janubi-Sharqiy Osiyo mamlakatlari yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
A 13	Shimoliy Afrika mamlakatlari yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.

A 14	Janubiy Afrika yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari.
A 15	Efiopiya yangi davrda: tarixiy rivojlanishning asosiy voqealari va jarayonlari. Mustamlaka Afrikasi
	Mustaqil ta'lim (MT)
	Seminar va amaliy mashg'ulotlarga tayyorlarlik ko'rish va uy ishlarini bajarish 60 soat
1	Bolg'on yarim oroli xalqlari Usoniylar imperiyasi hukmronligi davrida
2	Efiopiya Fransiya-Italiya raqobati.
3	Yaponiyada XVII-XIX asrlarda davlat tuzumi.
4	Yaponiyaning XIX asrning ikkinchi yarmida xalqaro ahvoli va tashqi siyosati.
5	Meydzi Tiklanishi (Meydzi islohotlari) davrida siyosiy kurash.
6	XVII-XIX asrlarda Yaponiya madaniyati.
7	Sin davlatining siyosiy va ma'muriy tizimi.
8	Sin davlatining g'arb mamlakatlari bilan munosabatlari.
9	XVIII asr oxiri - XIX asrda Xitoyda yashirin jamiyatlar va xalq qo'zg'olonlari.
10	XVII-XVIII asrlarda Xitoy madaniyati.
11	Hindistonda Ost-Indiya kompaniyasining mustamlakachilik siyosati.
12	Hindiston Milliy Kongressining barpo etilishi va uning faoliyati.
13	Svadeshi harakati.
14	1860-1890 yillarda Hindiston iqtisodiyoti.
15	XIX asr oxiri - XX asr boshidagi xalqaro munosabatlarda tizimida Misr masalasi.
16	Jazoirda Arab qabilalarining milliy-ozodlik kurashi.
17	Koreyaning Yaponiya mustamlakasiga aylanishi.
18	Koreya va g'arb mamlakatlari: tengsiz shartnomalarning imzolaniishi.
19	Misir Usoniylar imperiyasi tarkibida (XVII-XVIII).
20	Muhammad Ali davrida Misrning tashqi siyosati.
21	XIX asrning oxirgi choragida Misrda siyosiy vaziyat.
22	XVIII asr oxiri - XIX asrning 70-yillarida Iroqda Angliya ta'sirining kuchayishi.
23	Maxdi qo'zg'oloni.
24	Tunis, Jazoir va Marokashda Fransiyaning mustamlakachilik siyosati.
25	XVIII-XIX asrlarda Arab mamlakatlarning iqtisodiy ahvoli.
26	Afg'onistonda Ahmadshohning ichki va tashqi siyosati (1747-1773).
27	Do'st Muhammad hukmronligi davrida Afg'onistonning ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy rivojlanishi.
28	Afg'onistonda rus-ingliz raqobati. Vitkevich va Berns missiyalari.
29	XVIII asrda Afg'onistonda ijtimoiy-iqtisodiy vaziyat va davlat tuzumi.
30	Abduraxmonxon tashqi siyosati.

Asosiy adabiyotlar	
1	Ergashev Sh. Jahon tarixi (Yangi davr. 1-qism. XVI-XVIII asrlar). T., 2013.
2	Ergashev Sh. Jahon tarixi (Yangi davr. 1800-1918). -T., 2015.
3	Xolliev A., Artiqov X.—Jahon tarixi (Yangi davr. Osiyo va Afrika mamlakatlari) (Ma'ruzalar to'plami). – Toshkent, 2014.
4	Novaya istoriya stran Azii i Afriki. / Pod red. A.M. Rodrigesa. V Zch. -M., 2010.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1	Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yilga mo'ljallangan iqtisodiy dasturning eng muhim ustuvor yo'nalishlariga bag'ishlangan Vazirlar Mahkamasining kengaytirilgan majlisidagi ma'ruza. -T.: — O'zbekistonl, 2017.
2	Ades G. Yegipet. Istoriya stran. - M., SPb., 2008
3	Alayev L.V. Yujnaya Indiya. Sotsialno-ekonomicheskaya istoriya XIV-XVIII vv. M., Nauka. 1964.
4	Aliyev S.M. Istoriya Irana. XX vek. - M., 2004.
5	Bazili K.M. Siriya i Palestina pod turetskim pravitelstvom v istoricheskom i politicheskom otnosheniyax. -M.: Gesharin, 2007.
6	Bogomazova N.L., Byachkov M.A., Valeyeva G.V. i dr. Strany Azii i Afriki: istoriya, etnologiya i kulturnologiya. -N.Novgorod: Professionalnaya nauka, 2018.
7	Berensten V. Imperiya Velikix Mogolov. - M., 2005.
8	Butakov A.M., Tizengauzen A.E. Opiumnyye voynы. - M., 2002.
9	Yevdokimova A.A. Istoriya stran Vostoka v Novoye vremya. -Ufa: Izd-vo BGPU, 2009.
10	Yemel'yanov A.L. Kolonialnaya istoriya Afriki yujneye Sakarys. - M.: MGIMO-Universitet, 2011.
11	Istoriya Vostoka. V 6 t. Tom 4. Kn. 1-2. -M., 2002.
12	Kissling Xans, Shpuler Bertold. Velikiye musulmanskiye imperii. Istoriya islamskix gosudarstv Biljinego Vostoka. Sentralnoy Azii i Afriki. -M.: Sentropoligraf, 2020.

Talabning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichining nazorat qilishda

quyidagi mezonlar tavsifa etiladi:

A) Besh baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- Fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritishga ega bo'lsa;
- Fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- Fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy va amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- Fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- Berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- Konspektga puxta nayo'rlangan bo'lsa;
- Fanga tegishli qonun va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- Fanga negishi mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- Tarixiy jarayonlarni sharhlay olsa;

B) To'rt baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- Fanni mohiyati va mazmunini tushungan? Fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'yilmaylik;
- Fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- Fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- Fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- Fan bo'yicha konspektga puxta nayo'rlangan bo'lsa;
- Fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bolsa;
- Fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;

V) uch baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
 - fan mavzularini tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim kamchiliklarga yo'l qo'yilmasa;
 - bayon qilish ravon bo'lmasa;
 - fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
 - fan bo'yicha many puxta shakllantirilmagan bo'lsa;
- G) Quyidagi hollarda talabning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorlagan ko'rilgan bo'lsa;
 - fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
 - fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olinganligi sezilib tursa;
 - fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'ygan bo'lsa;
 - fanga doir berilgan savollarga savollarga javob olinmаса
 - fanni bilimasa

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Muallif	Axmatov Amonkeldi Hasanovich
E-mail:	amonaxmatov@mail.ru
Tashkilot:	Buxoro davlat universiteti "Jahon tarixi" kafedrası
Taqrizchilar:	Tarix fanlari nomzodi, dotsent T.T. Safarov Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent M.Z.Orziyev

Mazkur sillabus Buxoro davlat universiteti Ilmiy - uslubiy kengashining
2023 yil __ avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan

O'quv uslubiy boshqarma boshlig'i

M.Tursunov

Fakultet decani

A.Boltayev

Kafedra mudiri

J.Hayitov

Tuzuvchi

A.Axmatov